

DROGFÖREBYGGANDE PLAN

Kunskapsförbundet Väst
Läsåret 2017/2018

Inledning

Gymnasieåldern är en tid då många ungdomar kommer i kontakt med tobak, alkohol och droger. Droger och alkohol orsakar inte bara skador och problem för den enskilde individen och dess familj utan påverkar hela skolans arbetsmiljö. Skolan ska, tillsammans med elever och vårdnadshavare/god man, arbeta för att alla elever får en drogfri gymnasietid.

Denna drogplan består av två delar; en gemensam policy och en handlingsplan vid misstanke om drogmissbruk/påverkad elev.

Planen senast reviderad: 2017-10-18.

Ansvarig för planen: Verksamhetschef gymnasiet.

Nästa revidering: juni 2018.

Policy

Policyn följer gällande lagstiftning med syfte att förebygga, upptäcka och ingripa mot droger. Vi strävar efter att upptäcka användande av droger i ett så tidigt skede som möjligt och att erbjuda hjälp. Vår grundprincip är att det ska vara svårt att bruka droger och lätt att få hjälp att sluta.

Generellt gäller alkohol och rökförbud på hela skolan inklusive skolområdet. Skolan räknas som en arbetsplats med samma krav och skyldigheter som andra arbetsplatser och skall vara drogfri.

Vision

Vår vision är att ungdomarna i Kunskapsförbundet Väst ska må bra och ha så god självkänsla att de inte tycker sig behöva någon form av droger. Vi vill att alla elever, samt att all skolpersonal, ska känna sig trygga i skolan. Skolan ska erbjuda en miljö där varje elev ges möjligheter till god social utveckling och god kunskapsutveckling.

Mål

- Att behålla våra ungdomar tobaksfria enligt Tobakslagen
- Att alkoholdebuten senareläggs
- Att skolan har nolltolerans för bruk av andra droger
- Att tidigt upptäcka missbruk
- Att medvetandegöra och väcka goda krafter hos alla som arbetar med ungdomarna

Tobakslagen

Tobakslagen säger att rökning är förbjuden i alla lokaler som är avsedda för barn- och ungdomsverksamhet. Likaså är rökning förbjuden på skolgårdar och liknande ytor utomhus i anslutning till barn- och ungdomsverksamheter. Det är förbjudet att ha en anvisad plats för rökning på skolgården samt att hänvisa till områden i anslutning till skolan.

Definition

I detta dokument avses med drog: tobak, alkohol, e-cigarett, narkotiska preparat, dopingpreparat, läkemedel för icke-medicinskt bruk, lösningsmedel/drivgas som sniffas, substans klassad som hälsofarlig vara eller andra jämförbara substanser.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete innebär att minimera risken för ohälsa. För detta krävs kunskap hos både elever och personal om vilka faktorer som påverkar individen negativt respektive positivt, de så kallade risk- och skyddsfaktorerna. På nästa sida följer några exempel på de faktorer som påverkar barn och ungas hälsa.

Skyddsfaktorer:

- Skolnärvaro
- Betyg/skolframgång
- Trivsel i skolan
- Goda sociala relationer
- Positiv förstärkning av lärare
- Tydlighet (regler, krav, förväntningar, struktur i skolvardagen)
- Strukturerad och innehållsrik fritid
- Dialog mellan skola och vårdnadshavare

Riskfaktorer:

- Bristande intresse generellt
- Minskad motivation för skolarbetet
- Avsaknad av fritidsverksamheter
- Försämrade skolresultat
- Upprepad ogiltig frånvaro
- Aggressivitet och våldshandlingar
- Rökning (riskfaktor för narkotikaanvändning)
- Avsaknad av social kontroll/sociala kontrollmekanismer

Riskfaktorerna behöver inte vara tecken på att eleven använder droger men med en kontrollerad uppföljning av exempelvis skolsituation, närvaro och elevens välmående ökar chansen för att sätta in stödjande insatser oavsett bakomliggande orsak.

Inom gymnasieskolan ska ett systematiskt drogförebyggande arbete bedrivas. Det förebyggande arbetet ska involvera eleverna och skapa förutsättning för dialog och samarbete, t ex via Skolkonferensen. Övriga viktiga hörnstenar i det förebyggande arbetet är pedagogerna & klassrumssituationen, elevhälsan, vårdnadshavare/god man samt en god fritid.

Utöver det ordinarie värdegrundsarbetet så är det förebyggande arbetet tänkt att följa återkommande teman och fördjupningsområden:

Årskurs 1: Tobak, alkohol & droger – tobak, doping samt projektet Drogsmart.

Årskurs 2: Tobak, alkohol & droger – krog

Årskurs 3: Tobak, alkohol & droger – trafik

Handlingsplan

Vid misstanke om bruk eller vid konstaterat bruk samarbetar skolan med vårdnadshavare/god man, socialtjänsten och i vissa fall polisen. Vårdnadshavare/god man är mycket viktiga i arbetet kring en elev och därför är skolans ambition att alltid samarbeta med dem under hela gymnasietiden. Rektor gör alltid en individuell riskbedömning om konstaterat bruk kommer att påverka elevens skolsituation t.ex. vid verkstadsarbete.

På följande två sidor finns flödesscheman för hur vi handlar vid oro för en påverkad elev.

Oro - omyndig elev/myndig elev

1. Informera rektor och elevhälsa

I detta läge ska kontakt tas med rektor (i första hand) och/eller elevhälsa (i andra hand) för samråd. Därefter tas beslut om fortsatta åtgärder. Går det inte att samtala med eleven eller om situationen är hotfull eller våldsam - ring 112.

2. Samtal med elev

Det första samtalet ger eleven en möjlighet att delge sin reaktion på misstanken. Det är viktigt att elevhälsa/rektor i ett samtal förklarar för eleven så konkret som möjligt vad det är som föranleder misstanken samt vad som kommer att hända härnäst. Rektor ansvarar för att detta samtal sker.

3. Kontakt vårdnadshavare

Om eleven är under 18 år kontaktas vårdnadshavare/ god man. I de fall då eleven är myndig får anhöriga kontaktas under förutsättning att eleven ger sitt samtycke utifrån Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Rektor ansvarar.

4. Oro kvarstår, anmälan till Socialtjänsten enligt SoL §14:1.

Beslut tas om anmälan. Rektor är ansvarig för att anmälan görs. Observera dock att alla som arbetar inom skolverksamhet har en enskild skyldighet att anmäla missförhållanden som rör barn. Anmälningssblankett finns på Kunskapsförbundets intranät.

5. Uppföljning av skolsituationen.

Rektor tar ansvar för att samordna insatser och uppföljning runt eleven.

Uppenbart påverkad – omyndig/myndig elev

1. Informera rektor och elevhälsa

I detta läge ska kontakt tas med rektor (i första hand) och/eller elevhälsa (i andra hand) för samråd. Därefter tas beslut om fortsatta åtgärder. Går det inte att samtala med eleven eller om situationen är hotfull eller våldsam – ring 112.

2. Samtal med elev

Det första samtalet ger eleven en möjlighet att delge sin reaktion på misstanken. Det är viktigt att elevhälsa/rektor i ett samtal förklarar för eleven så konkret som möjligt vad det är som föranleder misstanken samt vad som kommer att hända härnäst. Rektor ansvarar för att detta samtal sker.

3. Kontakt vårdnadshavare

Om eleven är under 18 år kontaktas vårdnadshavare/ god man. I de fall då eleven är myndig får anhöriga kontaktas under förutsättning att eleven ger sitt samtycke utifrån Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Rektor ansvarar.

4. Avvisa elev från skolområde

I de fall där det inte råder några tvivel om att eleven är påverkad till följd av droganvändning har rektor på gymnasieskola med stöd av 5 kap Skollagen (2010:800) rätt att avvisa myndig elev. För omyndiga gäller att vårdnadshavare/god man kontaktas omgående. Eventuellt beslut om avstängning ska enligt 5 kap Skollagen (2010:800) tas av rektor eller huvudman. Rektor kan tilldela eleven en skriftlig varning enligt 5 kap. Skollagen (2010:800). Om det bedöms nödvändigt med hänsyn till risken för andra elever och skolans personal får rektor besluta om omedelbar avstängning av en elev enligt 5 kap. Skollagen (2010:800).

Polis kontaktas av rektor/ elevhälsa för rådgivning, polisanmälan eller handräckning.

5. Anmälan till Socialtjänsten enligt SoL §14:1.

Beslut tas om anmälan. Rektor är ansvarig för att anmälan görs. Observera dock att alla som arbetar inom skolverksamhet har en enskild skyldighet att anmäla missförhållanden som rör barn. Anmälningssblankett finns på Kunskapsförbundets intranät.

6. Uppföljning av skolsituationen.

Rektor tar ansvar för att samordna insatser och uppföljning runt eleven.

Langning/innehav av alkohol och narkotika

Langning av alkohol och narkotika är en kriminell handling och skall anmälas till polis av rektor. Elever under 20 år kan inte införskaffa alkohol utan att det föregåtts av langning. Skolområdet är att betrakta som en allmän plats varför alkoholförtäring är förbjuden.

Narkotiska preparat (som ej föreskrivits av läkare) får enligt svensk lagstiftning inte användas eller innehas. Polisanmälan görs av rektor.

Vid upptäckt av langning/innehav av alkohol och narkotika gällande elever på skolan:

1. Informera rektor

Rektor tillkallar skyndsamt polis och ansvarar för att en polisanmälan, samt att en socialtjänstanmälan görs.

2. Kontakt vårdnadshavare

Om eleven är under 18 år kontaktas vårdnadshavare/god man. Rektor ansvarar att en kontakt tas. Vårdnadshavare/god man informeras om att polis-/socialtjänstanmälan kommer att göras.

3. Uppföljning av elevens skolsituation

Rektor, lärare eller annan personal i skolan får omhänderta alkohol och narkotika från elever (enligt 5 kap. 22-24§§ skollagen) då de kan utgöra en fara för säkerheten i skolverksamheten. Vid omhändertagande av narkotika skall det anmälas till polisen av rektor eller den rektor bestämmer. Vid ett omhändertagande av alkohol ska föremålet lämnas tillbaka efter skoldagens slut om myndig elev. För omyndig elev återlämnas föremålet till elevens vårdnadshavare senast fyra dagar efter omhändertagandet. Vid omhändertagande av narkotika skall omhändertagandet bestå tills det att polis eller åklagare prövat om föremålet skall tas i beslag.

Rektor eller lärare har inte rätt att göra kroppsvisitation eller omhänderta väskor. Omhändertagandet får inte ske med våld, tvång eller hot. Vid upptäckt av utomstående

personer som misstänkts langa alkohol eller narkotika på skolans område tillkallas polis skyndsamt.

Drogtest

Inom Kunskapsförbundet Väst genomförs generellt inga drogtestar på skolan. Vårdnadshavare/god man kan upplysas om att drogtest kan göras på elevens vårdcentral.

APL

Vid misstanke om eller upptäckt av att elev är påverkad av alkohol, narkotika eller läkemedel för icke medicinskt bruk skall eleven omedelbart avstängas från sin APL. Se flödesschemat i handlingsplan. Rektor kontaktar elevens APL-plats (efter vårdnadshavare/god mans godkännande) som får ta ställning till om eleven får fortsätta APL. Vid avstängning från APL ska åtgärdsprogram upprättas.

Vid anmälan till Socialtjänsten

Alla som arbetar med barn och unga har anmälningsplikt vid oro till Socialtjänsten. Det underlättar ofta arbetet om rektor gör anmälan. Elev, och om eleven är omyndig, vårdnadshavare/god man ska informeras om att anmälan är gjord. Rektor ansvarar för att denna information ges. Ett tips är att ladda ner och läsa foldern "Till dig som är skyldig att anmäla oro för barn" utgiven av Socialstyrelsen: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-6-20>

Frågor och svar:

Är det tillåtet att visitera elevskåpen?

Elevskåpet är inte ett privat utrymme för eleven, utan det är skolans egendom. Elevskåpen är endast avsedda för litteratur och skolhjälpmedel. Vid misstanke om att något olämpligt, som stör ordningen, förvaras i skåpet ombeds eleven öppna skåpet. Om eleven inte vill öppna har skolan rätt att bryta upp låset. Eleven ersätts för nytt lås. Vid visitation av elevskåpet får skolan inte öppna stängda väskor, då de utgör slutna förvaringsställen.

Är det tillåtet att kroppsvisitera en elev?

Enligt regeringsformen (RF 2 kap, 6 § och 12 §) är varje medborgare gentemot de allmänna skyddad mot kroppsvisitation, husrannsakan och liknande intrång. Till det allmänna räknas även den offentliga skolan och tillhörande personal varför det inte är tillåtet.

Vilka regler gäller kring avstängning av elev?

Enligt Skollagen (2010:800) kan gymnasieskolan vidta ett flertal åtgärder för elevernas tillrättaförande; utvisning ur undervisningssalen, kvarsittning, skriftlig varning, tillfällig omplacering och avstängning. Avstängd elev får inte få vistas på skolan.

Vad innebär egentligen tobakslagen?

Tobakslagen (1993:581) säger att rökning är förbjuden i alla lokaler som är avsedda för barn- och ungdomsverksamhet. Likaså är rökning förbjuden på skolgårdar och liknande ytor utomhus i anslutning till barn- och ungdomsverksamheter. Det är förbjudet att ha en anvisad plats för rökning på skolgården samt att hänvisa till områden i anslutning till skolan. Rökförbudet gäller dygnet runt. Det är rektor som är ansvarig för att lagen följs. Tillsynsansvaret ligger hos den kommunala tillsynsenheten, miljö och hälsoskyddsnämnden. Det är viktigt att skolpersonalen, gärna tillsammans med elever och vårdnadshavare/god man,

bestämmer hur man ska agera om någon röker på skolgården och att alla, skolpersonal såväl som elever, konsekvent håller sig till dessa riktlinjer. Det är ett tydligt sätt att visa att skolans vuxna tar lagens bestämmelser på allvar och framförallt att de bryr sig om elevernas hälsa och vardagsmiljö.

Tobakslagen innefattar inte snusning men tydliga riktlinjer kring detta är viktigt för skolans förebyggande arbete. Det finns i dagsläget ingen lagstiftning som reglerar rökning på skoltid endast skolområde.

Hur går en polisanmälan till?

När skolan gör en polisanmälan angående brott så utreder polisen brottet för att sedan lämna över ärendet till åklagaren som i sin tur bestämmer åklagaren om denne ska väcka åtal. Åklagaren kan även besluta att ge strafföreläggande (böter) och då väcks inte åtal i tingsrätten. Polis är alltid skyldig att upprätta en anmälan när detta sker bör anmälaren ha tillgång till personuppgifter för de personerna som anmälan berör. Alla har rätt att göra polisanmälningar dvs man behöver inte vänta på beslut från rektor. Men det underlättar ofta arbetet om rektorn gör polisanmälan.

På vilket sätt kan polisen stötta skolan och eleven i det efterföljande arbetet kring en elev vid konstaterat bruk droger?

Polisen utreder brottet och lämnar vidare utredningen till åklagaren. Polisen kan alltid ta emot nya anmälningar eller tips kring en elev. Om vårdnadshavare till elever under 18 år väljer att undanröja sekretess så kan polisen delta vid efterföljande arbetet.

På vilket sätt kan socialtjänsten stötta skolan och eleven i det efterföljande arbetet kring en elev vid konstaterat bruk av droger?

På vilket sätt det är möjligt för socialtjänsten att stötta är individuellt från elev till elev. Det beror till exempel på om eleven/familjen har tidigare insatser, vilken inställning eleven/vårdnadshavaren/god man har till att ta emot stöd.

Skola, elev och vårdnadshavare/god man är alltid välkomna att kontakta Mottagningsgruppen i Trollhättan och Vänersborg, vid frågor.